

RESEARCH + INNOVATION

רשות מחקר וחדשנות בצלאל
Bezael Research & Innovation Authority

سلطة البحث والتجديد بتساليل

"העיר העכשווית" מקור: Le Corbusier 1925

ברכות לפרופ' עדי שטרן ולענת קציר על שזכו במענק ממכון גתה לפרויקט משותף עם אקדמיה BTK בברלין במסגרת אירועי 50 שנה ליחסים הדיפלומטיים ישראל-גרמניה.
הפרויקט נקרא "ירושלים-ברלין: בין שתי ערים" והוא יציג מיפויים סובייקטיביים שיעשו במשותף על ידי סטודנטים משתי האקדמיות.

עדכונים: הגשת הצעות מחקר

העולם בו אנו חיים מאופיין בהשתנות באינטנסיביות הולכת וגדלה. במהפכת התרבות המתהווה על רקע התפתחות המדיה הדיגיטלית והשתלטותה על המרחב בו אנו חיים, מתקשה לעיתים מערכת החינוך להתעדכן בקצב הדרש ולהכין את התלמידים לחיים במאה ה-21. למידה משמעותית היא זו שבה התלמיד מעלה שאלות, מאתר מקורות מידע, מעבד מידע ויוצר מידע הרלוונטי לעולמו האישי ולחיים בעידן הטכנולוגי, באופן עצמאי ואינטראקטיבי.

הוגשו לקרן קיסריה הצעות למימון קבוצות מחקר בבצלאל. פרטים בנוגע להגשה זו התפרסמו לפני כחודש ימים בפרסומים שונים באקדמיה. קבוצות אלה הניו הבסיס לדיון רב מחלקתי ואינטר-דיסציפלינארי אשר יאפשרו איגום ידע והעברתו על ידי פעילות מחקרית ופרסום.

1. פתרונות מצילי חיים
2. ביג דאטה והעיר
3. חינוך
4. עיצוב וחומרים
5. קיימות יישומית
6. מודרניזם

קרן קיסריה

מכון ון ליר, חינוך ענת קציר, עדי שטרן

"עיצוב מרחב הלמידה בעידן האינפורמציה"

מחקרים פעילים

המחקר אשר זכה במימון של הקרן הישראלית למדעים, עוסק בתכנון של ערים בפלסטניה (א") בשנות המנדט הבריטי. בשנים אלו, מתכננים בעלי שם עולמי הציגו באופן מקומי את הדיסציפלינה המתפתחת של התכנון העירוני המודרני ופעלו עבור בריטים, יהודים וערבים בעיצוב המרחב העירוני והחברתי של מדינת ישראל לעתיד לבוא. המחקר הקיים מתמקד בשלוש הערים הגדולות: ירושלים, 'עיר הקודש', תל אביב, 'העיר העברית הראשונה', וחיפה, העיר האימפריאלית; המחקר הנוכחי בוחן את התפתחותן של 'ערים רגילות' כמו טבריה, נתניה, עכו ונצרת. בנוסף, המטרה העיקרית של המחקר היא לבחון את האופן שבו התכנון עצמו עוצב באופן מקומי ושימש את ה'שחקנים' השונים בהשגת מטרותיהם, ואת השפעה הישירה של 'שחקנים' אלו והשאיפות שלהן, שהיו לרוב מנוגדות, על הנוף העירוני המתחדש. המחקר מתבסס על תפיסות ביקורתיות עכשוויות בהיסטוריה של התכנון, המתייחסות לערים הקולוניאליות כתוצרים מורכבים של מערכות ערכים מנוגדות, ובוחן תפיסות שונות ושימוש מתחרה בסביבה הבנויה על ידי קהילות שונות. כחקר-מקרה ייחודי של התכנון העירוני הקולוניאלי באזור מוגדר, המחקר מציע דיון מודע של התכנון העירוני כמכלול ובווון, באופן ביקורתי, את מקורות הדיסציפלינה, מטרותיה, כליה והתפתחותה לאורך זמן.

תכנית הרחבה צרפתית 1931

עשורים הראשונים לאחר הקמתה של מדינת ישראל שלטה בשיח אידיאולוגיה תכנונית אשר החזנה, בין היתר, בהפחד מהעירוניות המזוהמת אשר אפיינה את ערי אירופה במיוחד מאמצע המאה ה-17. אידיאולוגיה זו קידמה גישה לתכנון עירוני אשר נתפס בזמנו כ"רוק" ואופייני, בין היתר, בצפיפות נמוכה, בביזור בנייני, בשטחים פתוחים וירוקים רחבי ידיים, בהפרדת שימושים ובבנייה סטנדרטית וחזרתית. אולם בשנים האחרונות מתברר כי דווקא אידיאולוגיה זו יצרה דפוסי בינוי ושימושי קרקע לא יעילים, אשר תורמים הן להגדלת קצב פליטות הזיהום והן לצריכה מוגברת של המשאבים הלאומיים והגלובליים. כתוצאה מכך, אנו עדים לשינוי בגישה התכנונית: מחיפוש אחר סביבות עירוניות "ירוקות" ונקיות מזיהומים, ישנו מעבר לחיפוש אחר סביבות התומכות באורח חיים בעל השפעה סביבתית נמוכה (או "מדרך אקולוגי נמוך"), ומדגש על איכותה של הסביבה המקומית - לדגש גם על איכותה של הסביבה הגלובלית. סביבות המגורשים המפותחות לאורה של גישה זו מאופיינות בצפיפות גבוהה, עירוב שימושים, טיפולוגיות בנייה מרקמיות, כמו גם מערך תחבורה ציבורית יעיל. שינויים אלה מקבלים ביטוי גם בתכנון הבניין הבודד, וניתן לזהות מגמה לפיה התפיסה של בנייה ירוקה כפרקטיקה לתכנון ובנייה של בניינים חסכוניים במשאבים בלבד נחלשת ובמקביל מקודמת גישה כי על הבניין הירוק להשתלב ולתמוך בעקרונות הקיימות של העיר בה הוא ממוקם. ניסיונות לשלב בין שתי הגישות מעלות קונפליקטים בין אסטרטגיות לשימור משאבים ובניינים ובין חינוך עקרונות הקיימות בערים.

לאחר זאת, המחקר מתמקד בניסיון להתוות כיווני פיתוח, הן לעקרונות התכנון העירוני המקיים והן לעקרונות הבנייה הירוקה כך שהקונפליקטים והפערים הנמצאים היום ביניהם - יצומצמו.

"העיר העכשווית" מקור: *Le Corbusier 1925*, (תמונה למעלה) האדריכל השוויצרי לה-קורבוזיה פיתוח מודל לתכנון עירוני אשר נעשה במענה לזיהומים העירוניים אשר אפיינו את הערים התעשייתיות של המאה ה-19. מודל זה זכה לפופולריות רבה בישראל בעיקר משלהי שנות ה-50, אולם כיום נחשב לתכנון שלא תומך בחיי רחוב פעילים ומחליש את החוויה העירונית. בנוסף התכנון נחשב לכה המעודד שימוש תחבורה ממונעת ובעיקר שימוש ברכב הפרטי.

תחרות עיצוב ומדע

כחלק משיתופי העבודה הנרקמים עם האוניברסיטה העברית בגבעת רם, מתנהלת תחרות סטודנטים המקדמת עבודה משולבת. לתחרות זו החמנו סטודנטים מצטיינים מהפקולטה למדעי הטבע להציג עבודותיהם מול סאודנטים בבצלאל אשר ירצו להיות חלק בפרויקט מחקרי המשלב מדעי הטבע ואומנויות וטכנולוגיה ועיצוב. האתגר הינו ביצירת הממשק בין העבודה המחקרית לבין העיצוב והאומנות ולקדם פרויקט משותף אשר בסופו ייבחן על ידי ועדה אקדמית משני המוסדות.

במהלך השבועות האחרונים אנו עדים לשיתופי פעולה מעניינים ולא צפויים בשילובי הסטודנטים.

תחומי המדע והטכנולוגיה הינם רלוונטים לכלל המחלקות בבצלאל ואנו רואים בתחרות זו הזדמנות לפיתוח מיומנויות. מרצים אשר מעוניינים לקחת חלק בתחרות זו, מוזמנים לצור קשר עם רשות המחקר.

תחרות עיצוב ומדע

כחלק משיתופי העבודה הנרקמים עם האוניברסיטה העברית בגבעת רם, מתנהלת תחרות סטודנטים המקדמת עבודה משולבת. לתחרות זו החמנו סטודנטים מצטיינים מהפקולטה למדעי הטבע להציג עבודותיהם מול סאודנטים בבצלאל אשר ירצו להיות חלק בפרויקט מחקרי המשלב מדעי הטבע ואומנויות וטכנולוגיה ועיצוב. האתגר הינו ביצירת הממשק בין העבודה המחקרית לבין העיצוב והאומנות ולקדם פרויקט משותף אשר בסופו ייבחן על ידי ועדה אקדמית משני המוסדות.

במהלך השבועות האחרונים אנו עדים לשיתופי פעולה מעניינים ולא צפויים בשילובי הסטודנטים.

תחומי המדע והטכנולוגיה הינם רלוונטים לכלל המחלקות בבצלאל ואנו רואים בתחרות זו הזדמנות לפיתוח מיומנויות. מרצים אשר מעוניינים לקחת חלק בתחרות זו, מוזמנים לצור קשר עם רשות המחקר.

קולות קוראים

רשות המחקר מעודדת מרצים המעוניינים לחפש הקשרים והזדמנויות חדשות באומנויות ועיצוב בתחומים שונים אשר אינם ברורים מאליהם ותהיה זמינה וערוכה לעזרת המרצים המבקשים להגיש בקשות לקולות הקוראים.

פתיחת מחזור הגשות למענקים פעילים

ERASMUS MUNDUS ACTION ISRAEL

קול קורא EMAIL III / II

בתי ספר נוספים שותפים בפרוייקטים:

הזדמנויות לשיתופי פעולה בין אמנים, אדריכלים, מעצבים - מרצים בעלי תואר שלישי.

א הקרן הלאומית למדע ISF

www.isf.org.il/news_in.asp?message_id=293

ב הקרן המשותפת ישראל גרמנית - GIF

www.gif.org.il/Pages/default.aspx

ארסמוס מונדוס הינו פרוייקט ששם לו למטרה להעצים את האיכות של ההשכלה הגבוהה דרך מילגת חילופים ושיתוף פעולה אקדמי בין אירופה ושאר העולם.

בצלאל חברה בקונצורטיום יחד עם שמונה אוניברסיטאות באירופה שנקרא EMAIL Erasmus Mundus Action in IL -

ניתן גם למצוא חיבורים לא רק בפקולטות באומנות, עיצוב וארכיטקטורה אלא בפקולטות נלוות.

בצלאל חברה בפרוייקט זה יחד עם בתי ספר אירופאים הכוללים את:

1. Masaryk University - Czech Republic
2. Graz University - Austria
3. Leuven University - Belgium
4. Granada University - Spain
5. Politecnico di Torino University - Italy
6. Sciences Po, Paris - France

קול קורא II EMAIL

1. Lund University - Sweden
2. University Gottingen - Germany

קול קורא III EMAIL

1. Université Pierre et Marie Curie - France
2. Estonian Academy of Arts - Tallinn, Estonia
3. University of Luxembourg - Luxembourg

פרוייקט EMAIL מיועד למרצים ודוקטורנטים.

המציגים:

הנטיגה לתקופה של חודש עד 6 חודשים.

מילגת מחייה בין 2,500 - יורו לחודש.

כרטיס טיסה וביטוחים משולמים ע"י הפרוייקט.

דוקטורנטים:

הנטיגה לתקופה של 6 חודשים או שלושה חודשים 2 x.

מילגת מחייה בין 1,500 - יורו לחודש.

כרטיס טיסה וביטוחים משולמים ע"י הפרוייקט.

הרשמה באתר www.em2il.muni.cz

לפרטים ניתן לפנות למשרד החילופים לשרית מורד - קומה 7.

SPENCER FOUNDATION

www.spencer.org

Small Research Grants in the Areas of Inquiry

The Foundation's Small Research Grants program is organized under four areas of inquiry that identify broad topics we believe have fundamental and abiding importance for educational improvement.

- The Relation Between Education and Social Opportunity
- Organizational Learning in Schools, School Systems, and Higher Education Systems
- Teaching, Learning, and Instructional Resources
- Purposes and Values of Education

There are occasionally proposals that don't fit within one of the board areas mentioned above; for those submissions, we welcome the proposal as a field-initiated Small Research Grant - click here.

Strategic Initiatives: Focused grant programs

The Foundation's Strategic Initiatives reflect our commitment to specific, measureable investigations in the following three fields:

- The New Civics Initiative
- Data Analysis and Educational Improvement
- Philosophy in Educational Policy and Practice

למידע נוסף ועזרה אנא צרו קשר עם הרשות בדרכי התקשורת הבאים:

אתר הרשות www.bezael.ac.il/about/research

יעל כהן yaelchw@gmail.com

פרופ' מייק טרנר turnerm@013.net